

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

XXVII. Testimonium Theodreti & Gelasij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

CAPVT XXVI.

Testimonium Procli Episcopi Constantinopolitani

PROCLVS eodem tempore Episcopus erat Constantinopolis, quo Cyrillus Alexandria. Eius eius testimonium breuissimū, & robustissimū in lib. de traditione diuinæ Liturgiæ. Nam posteaquam multa dixerat de mirifico affectu Apostolorū, & aliorum Patrum antiquissimorum, erga Sacramentum Eucharistiæ, & quod semper in mente habebant illa verba: *Hæc est corpus meum*, & longissimas preces, & psalmodias inter hæc mysteria peragebant, ita subiunxit: *Per has preces Spiritus sancti aduentum expectabant, ut eius diuina presentia presens in sacrificio panis, & Vinum aqua permixtū, ipsum illius corpus, & sanguinem Saluatoris nostri Iesu Christi efficiat.* Hæc ille. His enim verbis tam aperte docet iste auctor mutari panem, & vinū in corpus, & sanguinem supernaturali virtute Spiritus sancti, ut nullum hinc locum habeant solutiones aduersariorum de mutatione Sacramentali per additionem solius significationis: ad istam enim mutationem non est opus inuocare presentiam Spiritus sancti.

CAPVT XXVII.

Testimonium Theodoret, & Gelasij.

THEODORETUS æqualis Cyrilli fuit, & eius superuixit, ut patet ex epistola Theodoret ad Iohannem Antiochenum de obitu Cyrilli, quæ legitur in V. Synodo.

Duo loca proferuntur ex Theodoro, tum à Catholicis tum ab hæreticis. PRIOR est in I. Dialogo: *Seruator, inquit, noster nomina commutauit, & corpori quidem id, quod erat Symboli, ac signi nomen imposuit: Symbolo autem quod erat corporis.* Hæc ille, quæ verba pro se accipiunt aduersarij. Sed postea subiungit, reddens causam mutationis nominum: *Volebat enim, inquit, eos, qui sunt mysteriorum participes, attendere naturam eorum, quæ videntur, sed propter nomen permutationem mutationi, quæ fit ex gratia, credere.* Hæc ille, ubi dicit, panem vocatum esse corpus, ut ex nominis mutatione intelligeremus, & crederemus rei mutationem. Non est

vult Theodoretus (vt aduersarij dicunt) Eucharistiam vocari corpus, solum, quia repræsentat externa specie corpus Domini; sed quia reuera interiùs mutatus est panis in corpus.

POSTERIOR locus est in 2. Dialogo: *Neq; enim, inquit, signa mystica post sanctificationem recedunt à sua natura, manent enim in priore substantia, & figura, & forma, & videri, & tangi possunt, sicut priùs: intelliguntur autem ea esse, quæ facta sunt, & creduntur, & adorantur, et quæ illa sint, quæ creduntur.* Hæc ille. Huius loci priorem partem arripiunt hæretici, posteriorem Catholici.

Sed OBSERVANDUM est locum istum in specie quidem iuuare non nihil causam Lutheri, qui putauit cum pane vero coniunctum esse corpus Christi verum: at causam Caluini, & Petri Martyris, & aliorum Sacramentariorum penitus destruere. NAM apertissimè asserit hoc loco Theodoretus præsentiam corporis Domini in Eucharistia, cum dicit, intelligi, credi, & adorari corpus Domini in Eucharistia, & idè intelligi, credi, & adorari, quia panis Eucharistiæ, id est, panis consecratus, est verè id quod intelligitur, creditur, & adoratur. ADDE, quòd ibidem nolebat Theodoretus apertè loqui, metuens ne adesset inter auditores aliquis non initiatus: *Non oportet, inquit, apertè dicere; est enim verisimile adesse aliquos non initiatos.* At de Eucharistia, vt iam intelligunt Calvinistæ, potuisset quibusuis infidelibus apertissimè loqui, cum nihil in ea mirabile, nihil arduum sit. DENIQUE probare vult Theodoretus in illis omnibus Dialogis, in Christo verè esse duas naturas, idque exemplo Eucharistiæ, vbi verè credimus cum symbolis panis esse corpus Christi. At si negasset veram præsentiam corporis Domini in Eucharistia, contra seipsum pro aduersariis pugnasset.

SED nec Lutheri causam adiuuat, si diligenter consideretur Theodoretus. Nam cum dicit, substantiam symbolorum remanere, & non mutari, non loquitur de substantia, quæ distinguitur contra accidentia, & quam in prima categoria posuit Aristoteles, sed de essentia, & natura accidentium, quæ ipse perpetuò symbola appellat, quomodo alij auctores Græci & Latini passim accipiunt vocabulum substantiæ: sed maximè Græcæ voces, *ϕύσις, & οὐσία*, quibus Theodoretus vsus est, omnè essentiam & naturam amplectuntur. Nec solum Græci, sed Latini etiam interdum per substantiam intelligunt

naturam accidentium. PETRVS CLYNIACENSIS in libro de sacrificio, & transubstantiatione: *Annón cernis, inquit, propter glaciale duritiám, præter lapideam firmitatem (quæ ad speciem, & perspicuitatem iam dicti elementi pertinet) nihil & itaq; substantia detractum? ubi per substantiam intelligitur naturam externæ figuræ & perspicuitatis, quæ manet, quando mutatur glacies in crystallum.*

Hoc igitur Theodoretus docet, naturam symbolorum id est, accidentium sensibilium, quæ sunt in Eucharistia, factæ etiam ante consecrationem. Eum ita loqui patet. PRIMÓ quia in Dialogo 2. hæreticus ex communi fide urgebat mutationem panis in corpus Christi, ut inde probaret suum errorem de mutatione unius naturæ in alteram in mysterio incarnationis. Catholicus autem non negat mutationem aliam quam panis in corpus Christi fieri; quod certè facere debuisset, si esset vera sententia Lutheranorum. Immo ipse potius debuisset ex Eucharistia argumentari contra Eutychianum. Si enim verum esset, quod Lutherani dicunt, manere in Eucharistia panem, & corpus sine vlla reali mutatione panis exemplum Eucharistiæ nihil omninò ne quoad speciem quæ dè, Eutychianos iuuisset. Catholicus ergo in Dialogo Theodoretus, quia non poterat negare mutationem essentia panis, confugit ad symbola externa, ac dixit, naturam symbolorum non mutari, & eo modo esse in Eucharistia duas naturas impermixtas. SECUNDO, quia ita se ipse explicat. Nam ubi dixisset naturam symbolorum manere, probat, quia videmus, & tangimus eundem colorem, eandem figuram, & formam, quam antea videbamus, & tangebamus. TERTIO, quia alioqui pugnaret secum. Nam ipse dicit mutari, & non mutari symbola; & videri quidem ac tangi symbola, tamen intelligi & credi corpus Domini; quæ non cohærent, nisi dicamus mutari, quoad internam substantiam panis, non mutari quoad exteriorem naturam, & proprietates accidentiũ. QUARTO, quia non est villo modo credibile, Theodoretum tam aperte repugnare voluisse Chrysostrómo, Ambrosio, Cyrillo, & aliis, qui negant panem manere in Eucharistia: hos enim auctores in illis Dialogis frequentissimè citat, & præcipuè Chrysostrómo Theodoretus addictissimus fuit.

Eadem prorsus ratio est de sententia GELASII in libro de duabus naturis. Nam quicumq; fuerit is Gelasius (neque enim

fatis constat, quis ille fuerit) idem prorsus docet, quod Theodoretus, & ad eandem rem confirmandam: dicit enim manere naturam panis in Eucharistia, & tamen ibidem dicit mutari Spiritu sancto perficiente in diuinam substantiam; & esse Eucharistiam rem diuinam; ita vt eius perceptione efficiamur diuinæ consortes naturæ.

Vbi obiter est NOTANDVM, Gelasium istum non fuisse Romanum Pontificē, vt aduersarij impudenter iactant. Nam Kemnitijs in 2. par. Examini Tridentini Concilij scs. 13. cap. 4. mirabiliter triumphat ex hoc testimonio, tanquam Romani Pontificis. At non esse Romani Pontificis, argumento certissimo esse potest, quod cum dicat se velle referre testimonia omnium Patrum, nullam mentionem facit Hieronymi, Augustini, Leonis, & similium, qui Gelasio Papæ notissimi erant. PRÆTEREA quod multa testimonia adferat iste Gelasius ex Eusebio Cæsariensi; quod nunquam Gelasius Papa fecisset, cum Eusebij libros reprobauerit in suo decreto de libris authenticis, & apocryphis. ADDE, quod videtur iste Gelasius scripsisse ante Concilium Chalcedonense, & is ipse esse, quem Theodoretus citat in 3. Dialogo, & cuius meminit Hieronymus in lib. de scriptor. Eccles. nimirum Gelasius Episcopus Cæsariensis, qui non potuit nisi valdè senex esse, cum librum istum scripsit contra Eutyrianos. Sed quicumque tandem fuerit, non discrepat ab alijs Catholicis scriptoribus, vt iam ostendimus.

CAPVT XXVIII.

Testimonium S. Leonis.

BEATVS LEO, licet iunior Theodoro esset, eodem tamen seculo floruit, vt patet ex epist. Theodoretum ad Leonem, & ex altera Leonis ad Theodoretum.

Quatuor testimonia ex Leone citari solent. PRIMVM est serm. 7. de passione Domini, vbi sic ait: *Vt ergo & umbra cederent corpori, & cessarent imagines sub presentia veritatis, antiqua obseruantia nouo tollitur Sacramento, hostia in hostiam transit, sanguinem sanguis excludit, & legalis festiuitas, dum mutatur, impletur.* Hæc ille. SECVDVM est serm. 14. de passione Domini: *Ipsam, inquit, per omnia & spiritu, & carne gustemus.*

Q 9 5 mus.